

Administracja szkół ludowych w Królestwie Polskim.

Pod powyższym tytułem pisze „Deutsche Warschauer Zeitung”, co następuje:

Dla pomyślnej działalności wychowawczej i naukowej niezbędne jest obok ducha, wniesionego do szkoły przez nauczyciela, rozumne a sprężyste uregulowanie wewnętrznych i zewnętrznych stosunków szkolnych, zwłaszcza także ogółu szkół w kraju; bo tylko w ten sposób, gdy wszystkie szkoły wspólnie dążą do jednego celu, zapewniony jest pomyślny rozwój szkolnictwa i zapewnione równomierne podniesienie ogółu ludności, oraz spokojna, świadoma celu praca szkolna, która się odnosi do obszarów Królestwa Polskiego w wyższym stopniu, ponieważ Rosyjanie mało okazywali zainteresowania dla rozwoju szkolnictwa polskiego, nawet mieli nieufność do niego i stawiali mu przeszkody. Dla tego cesarsko-niemiecka administracja cywilna dla Królestwa Polskiego utworzyła administrację szkolną według wypróbowanego wzoru w państwach niemieckich, ale z możliwym uwzględnieniem polskiego charakteru, z kompetencjami ściśle określonymi.

Najwyższą administracyjną władzą szkolną także dla szkół ludowych całego gubernatorstwa jest wydział oświaty przy cesarsko-niemieckiej administracji cywilnej w Warszawie; decernentem dla szkolnictwa ludowego jest tu mąż doświadczony w tej dziedzi-

nie. Najwyższa władza administracyjna wydaje zasadnicze ogólne rozporządzenia, dotyczące zakładania i urządzania szkół, działalności naukowej i wychowawczej, karność szkolnej, dotyczące wykształcenia, ustanawiania nadzoru i zwalniania z urzędu nauczycieli, tworzenia miejscowych władz szkolnych, i inne.

Jako drugą instancję ustanowiono dla poszczególnych powiatów albo obwodów powiatowe władze szkolne. Naczelnik powiatu (w Warszawie i Łodzi prezes policyi) stoi na czele władzy szkolnej swego powiatu i ma do pomocy jako referenta dla szkolnictwa ludowego z reguły powiatowego inspektora szkolnego. Obecnie podlegają cesarsko-niemieckiej administracji cywilnej w Warszawie następujące powiaty: częstochowski, garwoliński, grodzki, grójceński, kaliski, kolski, koniński, kutnowski, łódzki, lipieński, łomżyński, łowicki, łukowski, mazowiecki, miński, nowomiński, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, pułtuski, rawski, siedlecki, sierpecki, sieradzki, skierniewicki, sokołowski, sosnowicki, szczużyński, warszawski, wieluński, wrocławski. Naczelnikowi powiatu przysługują w porozumieniu z dodanym mu do pomocy w charakterze decernenta powiatowym inspektorem szkolnym decyzja co do stosunków szkół ludowych (publicznych i prywatnych), dalej co do wszystkich szkół (publicznych i prywatnych) równorzędnych albo podrzędnych szkołom ludowym, n. p. szkół froeblovskich, kursów dla analfabetów, niedzielnych szkół rzemieślniczych, żydowskich szkół religijnych (chederów) i innych. Naczelnik powiatu (prezes po-

licy) wydaje zwłaszcza rozporządzenia, dotyczące zakładania nowych szkół, połączenia się kilku szkół w jedną, zamykania szkół, odgraniczenia miejscowej kompetencji szkół, pobierania podatków na utrzymywanie i wyposażenie szkół ludowych; mianuje w zupełnej niezależności od rzekomo historycznych albo uroszczonych praw dozor szkolny dla każdej szkoły ludowej, składający się z pięciu członków; ustanawia nauczycieli i nauczycielki, przy czym służy za regułę obowiązujące dotychczas rosyjskie przepisy dla ustanawiania nauczycieli, i oznacza wysokość pensji. Ma też prawo pozbawiania urzędu nieodpowiednich nauczycieli albo członków dozoru szkolnego. Naczelnikowi powiatu (prezesowi policyi) wraz z powiatowym inspektorem szkolnym przysługują prawo nadzoru nad wszystkimi szkołami ludowymi i szkołami im równorzędnymi albo podrzędnymi.

Najniższymi administracyjnymi władzami szkolnymi są władze lokalne. Każda publiczna szkoła ludowa ma dozór szkolny, składający się z pięciu członków. Jeżeli w obrębie gminy politycznej jest kilka szkół, może dla nich urzędować jeden dozór szkolny. W miastach, w których zaprowadzono 19 czerwca r. 1915 ordynację miejską, jest lokalną władzą szkolną deputacja szkolna, składająca się z członków magistratu, rady miejskiej i innych osób, które mają prawa obywatelskie. Zatwierdza ją, jak i dozór szkolny, naczelnik powiatu (prezes policyi). Co do osób; jakie naczelnik powiatu powołuje do dozoruów szkolnych, nie ma osobnych przepisów. Zadaniem dozoru szkolnego (deputacji szkolnej) jest regulowanie wszyst-

kich zewnętrznych stosunków szkolnych, zwłaszcza staranie o utrzymanie i reperację budynków szkolnych, ale nie jest on kompetentny do jakiegokolwiek wpływania na wewnętrzną pracę szkolną. Uchwały dozoru szkolnego podlegają zatwierdzeniu naczelnika powiatu (prezesa policyi), który je może zmienić w razie potrzeby.

Wszelkie ciężary dla publicznych szkół ludowych winny w zasadzie ponosić gminy (miasto, wójtostwo). Jeżeli szkoła jest dla kilku gmin, należy na nie rozdzielić odpowiednio ciężary. Można też pobierać podatek szkolny w gotówce albo zbożu. W ogólności należy w ponoszeniu ciężarów szkolnych uwzględnić stosunki dotychczasowe, n. p. szkołę winna utrzymywać ta miejscowość, która z niej korzysta. Inne miejscowości zaś, które należą do tego samego związku gminnego, a nie korzystają ze szkoły, są zupełnie albo w części od ciężarów szkolnych zwolnione. To samo odnosi się do mniejszości wyznaniowych, które z własnych środków utrzymują szkołę prywatną.

Naczelnik Redaktor: Cezar Zawłowski

Druk i nakład: Wydawnictwo polskie, A. NAPIERAŁSKI I C. ZAWŁOWSKI.

Wobec nadejścia większej partii gazomierzy

GAZOWNIE MIEJSKIE W ŁODZI WZNOWIŁY PRZYJMOWANIE

nowych konsumentów.

Potrzebna osoba

władająca gruntownie językiem niemieckim, do tłumaczeń piśmiennych z niemieckiego na polski.

Wiadomość w administracji „Godz. Polski”, Piotrkowska 86.

ZAWIADOMIENIE.

Z dniem dzisiejszym znany skład **SUKNA I KORTÓW SALOMONA HERSZKOWICZA** przeniesiony został z DZIELNEJ do świeżo urządzonego lokalu na **Piotrkowską Nr. 70, dom Schepsa.**

PRZENIESIONY SKŁAD SUKNA I KORTÓW

Lekarz-dentystka **Paulina Żytnicka**

Konstantynowska 9.

Przyjmuje od 9 — 1 i od 3 — 7.

Założone w r. 1905.

Kursy Buchalleryjne

J. Martinbanda w Łodzi,
ulica Przejazd 12, w oficynie,
Wykłady w następnym półroczu rozpoczyna się we czwartek 20 stycznia 1916 r., o godz. 7 wieczorem. — Zapisy przyjmuje kancelarya kursów codziennie od godz. 6 — 9 wiecz.

Przełożony kursów **J. MARTINBAND.**

Chcę w towarzystwie warszawskiem żyć, trzeba ubranym gustownie być, — a gdzież gustownie zdobyć ubranie zgrabnie skrojone, trwałe i tanie?..

Odpowiedź:

STEFAN PROSIŃSKI

Warszawa, ul. S-to Krzyńska 26.

Stenograf

piszący biegle na maszynie po polsku i po niemiecku potrzebny od 1 lutego. Zgłoszenia z podaniem warunków pod „Stenograf” w administracji dziennika „Godzina Polski”.

Ogłoszenie.

Prezydent m. stoł. Warszawy, jako przewodniczący do spraw „Fundacji imienia Karoliny i Janusza małżonków Rostworowskich dla ubogich niewidomych”, wzywa osoby, pragnące ubiegać się o wsparcie z tej fundacji, aby w najbliższym czasie wniosły podania do Sekcji Szpitalnictwa i Dobroczynności Publicznej (Krak.-Przedmieście № 60).

Podania złożone w poprzednich terminach przez osoby, którym nie wyznaczono wsparć, obecnie rozpatrywane nie będą.

Pierwszeństwo do otrzymania wsparć służy tylko osobom odciemniałym zamieszkałym w Królestwie Polskim, z pomiędzy których pierwszeństwo mają mieszkańcy m. Warszawy; zupełnie biedni przed mającymi jakkolwiek środki utrzymania; nieuleczalni przed uleczalnymi; starsi wiekiem przed młodszymi; osoby rzymsko-katolickiego wyznania przed osobami innych wyznań.

HOTEL-Restaurant

„Victoria”

M. Szpadrowska ☐ Pułtusk.

Tanio Obuwie

Męskie od rb. 8.50, damskie, średnie i sportowe. Wielki wybór najnow. fasonów.

ST. MARKOWSKI i S-ka, Warszawa, ul. Włók 12 m. 3.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

S. Szapiro

KONSULENT PRAWNY

Piotrkowska 25.

Biblioteka praktyczna

№ 1 Hodowla kur rasowych. Cena 20 kop. № 2. Hodujmy krowki. Cena 25 kop. № 3. Dwadzieścia potraw z ziemniaków. Cena 35 k. Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Księgarnia

I Skład papieru

L. Kapłan

Gorsety

znanej marki „Enoma”, piękne, długotrwałe, a niedrogię, gotowe i obstalunkowe. — Główna 17 blisko Piotrkowskiej.

KALISZ.

Poszukiwane mieszkanie,

składające się z dwóch pokoi i kuchni, w śródmieściu. Oferty pod „K. S.” w administracji „Godziny Polski”, Piotrkowska 86

Ogłoszenia drobne:

Potrzebny sumienny chłopiec na posyłki. Wiadomość w administracji „Godziny Polski”.

Poszukiwany pokój umeblowany w śródmieściu. Oferty w administracji „Godziny Polski” pod „D. K.”

Osoba starsza poszukuje na przychodnię zajęcia przy dzieciach, opieki nad domem, towarzyski. Oferty pod „Z. C.” „Godzina Polski”. Warszawa, Chmielna № 10.

Udzielam k. repetycji lub lekcji niemieckiego, francuskiego. Wiadomość: Warszawa, Nowogrodzka 25 m. 28 od 7 1/2, wieczorem

Drukarnia A. Zielińskiego

w Skierniewicach.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w sprawie drukarskiej wszelkiego rodzaju.

Ceny umiarkowane.